

Loneliness of the Long Distance Runner, The

Kaikista kapinallisin / Rebellen

Englanti 1962. **Tuotantoyhtiö:** Woodfall. **Levitys:** BLC / British Lion / Bryanston. **Tuottaja ja ohjaaja:** Tony Richardson. **Tuotantoyhteistyössä:** Michael Holden. **Järjestelyjohto:** Leigh Aman. **Tuotannonjohto:** Alan Kaplan. **Käsikirjoitus:** Alan Sillitoe - novellistaan. **Kuvaus:** Walter Lassally. **Leikkaus:** Anthony Gibbs. **Lavasteet:** Ralph Brinton ja Ted Marshall. **Musiikki:** John Addison. **Äänitys:**

Stephen Dalby ja Don Challis. **Pääosissa:** Tom Courtenay (Colin Smith), James Bolam (Mike), Avis Bunnage (rouva Smith), Michael Redgrave (kuvernööri), Alec McCowen (Brown), Joe Robinson (Roach), Topsy Jane (Audrey), Julia Foster (Gladys), Dervis Ward (etsivä). **Helsingin ensiesitys:** 24.5.1962 Adlon - maahantuojat: Suomi-Filmi - S - 2881 m - 104 min

Tony Richardson oli yrittänyt toteuttaa *The Loneliness of the Long Distance Runnerin* filmatisoinnin jo kesällä 1961, mutta Borstal-kasvatuslaitosten johto kielsi häneltä pääsyn kouluhinsa hankkimaan tietoja ja tutkimaan ilmapiiriä. Suuri maalaiskartano sai elokuvassa toimia Borstalin julkisivuna, sillä se toteutettiin tietenkin kokonaan studioiden ulkopuolella Walter Lassallyn toimiessa kuvaajana. Kuvaukset lykääntyivät keväksi 1962, jolloin tarpeeksi havaintoja oikeista Borstal-kouluista oli onnistuttu salakuljettamaan, jotta lavastettu korvike oli mahdollista rakentaa.

Alan Sillitoe laati käsikirjoituksen omasta 40-sivuisesta tarinastaan. Vaikka elokuva liittyy "vihan" ja "kapinan" teemoihin se ei kuitenkaan oikeastaan käsittele kumpaakaan. Päähenkilö on paatunut konservatiivi: hän on varas, koska niin asiat ovat aina olleet hänen yhteiskuntapiireissään, missä poliisin pakeminen on pitänyt jalkojen lihakset terässä. "Juoksija" on varmaankin establishmentin vastainen hahmo, mutta tarkemmin sanoen hänen intressinään on pikkuporvarillisen varkaan status quo.

Elokuvan sanoma on täydellisesti sisäänrakennettu Tom Courtenayn vaikuttavaan debyyttiosaan "pitkänmatkan juoksijana". "Uusi Finney" oli väistämätön joskaan ei aivan tarkka luonnehdinta. Hänen nenällään olisi voinut halkaista puun, hänen silmänsä olivat kuin luodikon tähtäimet, ja aniharvat hymyt levisivät kuin linkkuveitsi väentämään vihollisen sisälmyksiä. Hänen otsallaan oli kiloittain murheita, ja viikkojen nälkä oli jäytännyt hänen poskiaan.

The Loneliness of the Long Distance Runnerin tyyli vaihtelevat hurjasti kohtauksesta toiseen. Varkaiden paetessa leipomosta toteutus on nopeutettua chaplinmaista farssia; äidin tuhlatessa vakuutusrahojaan Richardson käyttää televisiomainoksia parodioivaa tyyliä; "juoksijan" loikkiessa aamuissa metsässä tyyli muistuttaa tupakkamainoksen lyyristä unenkaltaisuutta; karkurin kiinniottossa on käytetty rajun ironista ristiinleikkausta Borstal-poikien virrenveisuuseen; ja huipentumassa nähdään konetulta muistuttava takaumien vyöry ("juoksijan" mieleen palaavat muistot vajaa muistuttavasta kodista, invalidi-isästä, kurjasta äidistä ja autoritaarisesta poliisista). Tämä kaikki todisti vain Richardsonin näkemyksen ulkokoh-taisuutta, jota vaikutteet Truffaut'ilta, Chabrolilta, Resnais'ltä ja Godardilta vain pahensivat. "Uusien aaltojen, englantilaisen ja ranskalaisten, yhteentörmäys on melkein korvin kuultavissa", kirjoitti John Coleman.

Vaikka uudet englantilaiset elokuvantekijät tunsivat yleensä sympatiaa ja ymmärrystä henkilöihmökseen kohtaan, he harvoin onnistuivat synnyttämään tunnetta siitä, että he todella pitivät heistä. Syntyi tunne, että he olivat suorittamassa velvollisuutta mutta haluttomia menemään velvollisuudentunnon tuolle puolen, Truffaut'n intohimoiseen, intiimiin sitoutumiseen. Puritaanisuutta hipova brittiläinen pidättyväisyys teki tällaisen runollisen empatian ja omakohtaisuuden mahdottomaksi. Penelope Houston kirjoitti *The Loneliness of the Long Distance Runner* -elokuvasta: "Tässä elokuvassa alkuperäinen kapinan henki alkaa jo muuttua hedelmättömäksi ärhentelyksi. *Tilaa huipulle* -elokuvan aikakausi alkaa päättyä, ja sen myötä esiin nousseiden ohjaajien on löydettävä tiensä kinemaattisempaan elokuvantekoon turvautumatta kanavan toiselta puolelta löytyviin vaikutteisiin". "Nuorten vihaisten miesten" aika oli ohi, ja seuraavassa elokuvassaan *Tom Jones* Richardson siirtyi uudelle uralle.